

Euroopan
komissio

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO

Koulutuksen tukeminen: 2014–2018

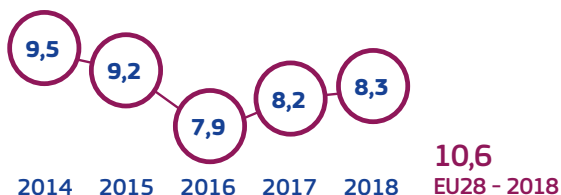
SUOMI

TIIVISTELMÄ

ESR:n temaattisen tavoitteen 10 mukaista rahoitusta käytetään tukemaan yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä elinikäistä oppimista. Tällaisiin toimenpiteisiin on Suomen kohdalla myönnetty yli 332 miljoonaa euroa, ja vuoden 2018 loppuun mennessä oli kertynyt 86 525 osallistumista. Tässä selosteessa on yhteenveto tämän rahoituksen käyttöön liittyvistä tähänastisista päätoimenpiteistä, vaikutuksista, tuloksista ja kokemuksista Suomessa.

SOSIAALIS-TALOUDELLINEN VIITEKEHYS JA HAASTEET

Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus (%)

► **Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus** Suomessa vuonna 2018 oli 8,3 %. Tämä oli parempi kuin EU28-keskiarvo, mutta niukasti korkeampi kuin Suomen vuoden 2020 tavoite 8 %. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus vuonna 2018 oli suurempi miehillä (9,5 %) kuin naisilla (6,9 %) ja vaihteli myös alueittain.

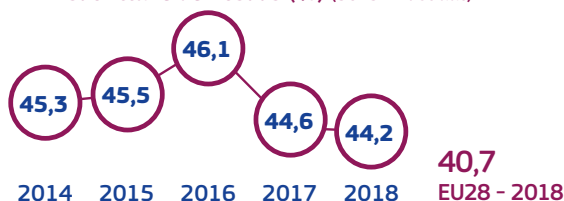
► OECD:n vuoden 2015 PISA-testituloksissa Suomi on yksi EU:n ja OECD:n kärkeistä – lukutaidon, matematiikan ja luonnontieteiden **heikosti menestyneiden osuus on erittäin pieni** (6,3 %, kun EU28-keskiarvo on 12,3 %).

► EU2020-tavoite **korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden** osuuden nostamisesta 40 %:iin on jo saavutettu Suomessa. Naisten ja miesten välillä on merkittävä ero: naisilla osuus on 52,5 % ja miehillä 36,2 %. Naisten valmistumisen jälkeinen työllisyysaste on kuitenkin miehiä ja EU-keskiarvoa alhaisempi.

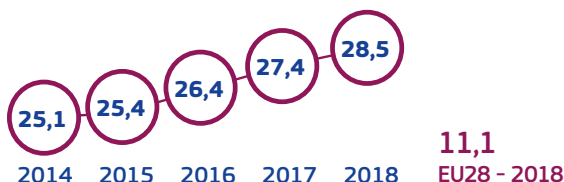
► **Aikuisten koulutukseen osallistumisen osuus** oli yksi EU28-maiden korkeimmista vuonna 2018, ja naisilla osuus oli miehiä suurempi.

► **Julkiset koulutusmenot prosenttiosuutena BKT:sta** ovat EU:n korkeimpien joukossa. Vuonna 2017 EU28-keskiarvo oli 4,6 %, kun Suomessa lukema oli 5,7 %. Suomen korkea-asteen koulutusmenot olivat EU:n korkeimmat.

Korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden osuus (%) (30–34-vuotiaat)

Aikuisten koulutukseen osallistumisen osuus ikäluokassa 25–64 (%) (viimeiset 4 viikkoa)

SELITTÄVÄT HUOMAUTUKSET

ESR Euroopan sosiaalirahasto

TT10 Temaattinen tavoite 10

TO Toimenpideohjelma

IP Investointiprioriteetti

* Kaavioissa on esitetty ESR-toimenpiteiden tilanne temaattisen tavoitteen 10 ja sen neljän investointiprioriteetin (IP:n) osalta ohjelmakaudelle 2014–2020 vuoden 2018 loppuun mennessä 1. lokakuuta 2019 raportoitujen tietojen perusteella. Monissa tapauksissa toimenpiteitä ei ole vielä tässä vaiheessa suoritettu loppuun tai ne on aloitettu vasta äskettäin.

* Yksi henkilö voi osallistua ESR-toimenpiteisiin useammin kuin kerran, joten raportoinnissa käytetään osallistumisten määrää. Nämä luvut eivät sisällä teknistä tukea.

* Jos osallistujien työllisyystilanteen, iän ja koulutustason mukaan jaoteltujen osuuksien yhteenlaskettu summa ei ole 100 %, se tarkoittaa, että joidenkin toimenpideohjelmien joidenkin osallistujien tietoja ei voitu sisällyttää tietoihin.

ESR-PRIORITEETIT JA -TOIMET SUOMESSA

- Suomessa on **kaksi** temaattiseen tavoitteeseen 10 liittyvää ESR-toimenpideohjelmaa (TO).
- Kansallisen **"Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020" -toimenpideohjelman** yhtenä prioriteettina on "Työllisyys ja työmarkkinat". Tähän prioriteettiin kuuluu kaksi erityistä tavoitetta
 - **siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa** tukevien palveluiden parantaminen
 - kasvu- ja rakennemuutosalojen **koulutuksen** tarjonnan ja laadun parantaminen.
- Tässä kontekstissa ESR-toimenpiteillä pyritään **tukemaan koulutuspolkujen siirtymävaiheita** ja siirtymistä koulutuksesta töihin sekä laajentamaan kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutustarjontaa.
- Lisäksi yli puolet **toimenpideohjelman Ahvenanmaan** budjetista on kohdennettu koulutukseen, painottuen etenkin nuorempaan väestöön.

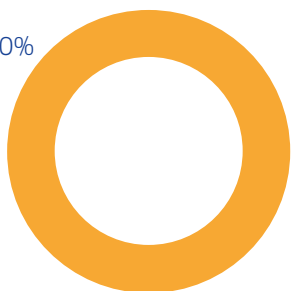
32 % ESR-kokonaisrahoituksesta¹...

332 838 532 €

...kohdennetaan yhteen neljästä TT10-investointiprioriteetista:
elinikäisen oppimisen saatavuuden parantaminen (100 %).

ESR:n TT10-rahoituksen
kohdentaminen

100%

○ Elinikäisen oppimisen saatavuuden parantaminen – IP10iii

NYKYTILANNE

76 % suunnitelluista TT10-resursseista on kohdennettu vuonna 2018, ja 39 % on käytetty.

TT10-toimenpiteiden osallistumisten
kokonaismäärä vuoden 2018 lopussa:

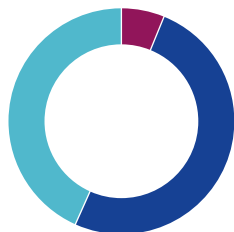
86 525

- osallistumista toimenpiteisiin elinikäisen oppimisen saatavuuden parantamiseksi.

¹ Tämä sisältää vain EU-rahoituksen ja jäsenvaltion osarahoituksen.

OSALLISTUJAPROFIILIT TUKEA SAATAESSA

Työllisyystilanne

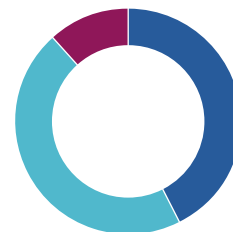
6 % (4 910) työttömänä
49 % (42 248) työvoiman ulkopuolella²
42 % (36 038) töissä

Sukupuoli

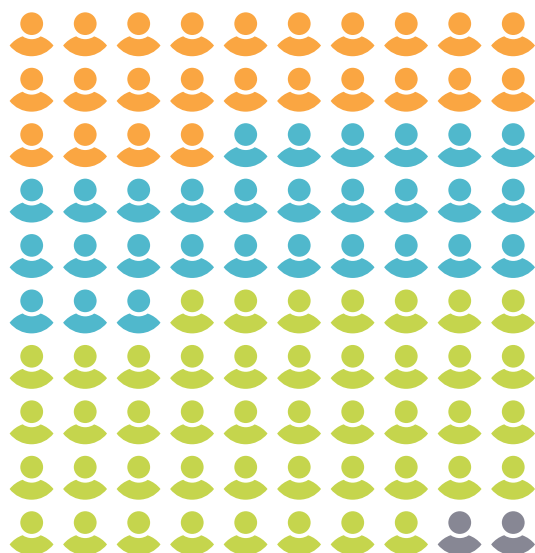

60 % naisia
40 % miehiä

Ikä

41 % (35 544) <25 vuotta
44 % (38 212) 25–54 vuotta
14 % (241 329) >54 vuotta

24 % perusasteen koulutus (ISCED 1) tai ylemmän perusasteen koulutus (ISCED 2)³

29 % ylemmän keskiasteen koulutus (ISCED 3) tai keskiasteen jälkeinen koulutus (ISCED 4)

41 % korkea-asteen koulutus (ISCED 5–8)

2 % ei koulutusta (ei ISCED)

8 946
Maahanmuuttajia

3 143
Muita heikossa asemassa olevia

1,130
Vammaisia osallistujia

354
Kodittomia

ESR:n TT10-toimenpiteiden tärkeimmät **saavutukset tähän mennessä** Suomessa⁴:

- ▶ **4 876** onnistunutta tulosta saavutettu tähän mennessä ESR:n TT10-ohjelman rahoittamaan toimintaan osallistumisen jälkeen, joista:
 - ▶ **304** työvoiman ulkopuolella olevaa osallistujaa jatkoi työnhakuun
 - ▶ **877** osallistujaa aloitti koulutuksen
 - ▶ **2 532** osallistujaa suoritti tutkinnon
 - ▶ **1 163** osallistujaa siirtyi töihin ohjelmasta lähtiessään
- ▶ Ahvenanmaan toimenpideohjelma oli kohdentanut onnistuneesti 97 % TT10-rahoituksestaan vuoden 2018 loppuun mennessä.
- ▶ 60 % Suomen yleisten tulosindikaattorien tavoitteista saavutettiin vähintään 85 %:n tasolla.
- ▶ Erityistarpeita omaavien ja koulutuksessa aliedustettujen ryhmien ESR-toimenpiteisiin osallistumisen parantamista varten on kehitetty arviointimalleja.

² Työvoiman ulkopuolella oleviin voi kuulua esimerkiksi alle kouluikäisiä lapsia, kouluikäisiä lapsia, opiskelijoita, eläkeläisiä ja kotona olevia vanhempia, jotka eivät tee töitä eivätkä ole työhön käytettävissä tai etsi töitä.

³ ISCED on YK:n järjestelmä koulutusohjelmien ja niihin liittyvien tutkintojen luokitteluun koulutustasojen ja -alojen mukaan.

⁴ Osallistujien tiedot kerätään, kun toimenpide käynnistetään. Tiedot tuloksista kerätään toimenpiteen lopussa tai myöhemmin. Tämän viiveen takia näitä kahta tietojoukkoa (osallistumiset ja tulokset) ei pidä verrata suoraan toisiinsa.

KOKEMUKSET TÄHÄN MENNESSÄ

► Merkitys

TT10-toimenpiteet ovat merkityksellisiä Suomen kansallisessa kontekstissa. Joihinkin väestöryhmiin olisi kuitenkin hyvä kiinnittää enemmän huomiota, esimerkiksi miesten, vanhempien maahanmuuttajien ja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten elinikäiseen oppimiseen osallistumisen ja digitaalisen lukutaidon parantaminen. Myös maan sisäisten alueellisten erojen huomiointi on ollut rajallista.

► Uraohjauksen onnistuminen

ESR-rahoitus tukee Ohjaamo-keskuksia, jotka ovat "yhden luokan neuvontakeskuksia" alle 30-vuotiaille. Aiemmasta ESR:n rahoittamasta toimenpiteestä saatujen kokemusten pohjalta kehitetty Ohjaamo keskittyy työllisyyteen ja uraohjaukseen mutta tarjoaa myös laajempaa neuvontaa aina rahoituksesta terveydenhuoltoon ja ihmissuhteisiin. Ohjaamo-projekti aloitettiin Helsingistä, ja Ohjaamo-keskuksia on nyt jo monilla muillakin paikkakunnilla.

► Yhteensopivuus EU:n laajempien tavoitteiden kanssa

ESR-toimenpiteet noudattavat EU:n koulutukseen liittyviä käytäntöjä ja eurooppalaisen ohjausjakson suosituksia, mutta Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamien toimenpiteiden kohdalla yhteensopivuutta voitaisiin parantaa ja siten tukea yleisiä tavoitteita, kuten työn laadun ja tuottavuuden parantamista sekä ilmastomuutokseen liittyviin ongelmiin puuttumista.

► Ammatillisen koulutuksen rakenneuudistukset

Suomen ammatillisen koulutusjärjestelmän uudistukset johtivat organisaatiomuutoksiin, joista seurasi tiettyjä haasteita ammatilliseen koulutukseen keskittyvien ESR-toimenpiteiden toteutukselle. ESR:n toimenpiteet ovat kaikesta huolimatta tukeneet näiden uudistusten osallistavuutta keskittymällä erityisryhmiin, jotka ovat vaarassa jäädä koulutusmahdollisuuksien ulkopuolelle ja tarvitsevat erityistukea työssä oppimisessa.

► Joustavuus ja sopeutumiskyky

Suomen rakennerahasto-ohjelman vuoden 2019 arvioinnissa suositeltiin, että Suomen ESR-rahoituksen käyttöä voitaisiin yksinkertaistaa järjestämällä ja kohdistamalla toimenpiteet kahdelle pääkohdeyleisölle: organisaatioille/yrityksille työntekijöineen sekä työttömille ja työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille. Arviointiraportissa suositeltiin myös parempaa valmiutta muuttaa temaattisia prioriteetteja ja kohdentaa rahoitusta uudelleen ESR-ohjelmakauden aikana toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten perusteella.

► Sukupuolten välinen tasa-arvo

Vaikka ESR-toimenpiteisiin saatiin yhtä paljon miehiä ja naisia, osallistujien rohkaiseminen sukupuolelleen epätasallisten koulutuspolkujen ja ammattien valintaan oli rajallista. Monet kasvu- ja rakennemuutosaloista ovat miesvaltaisia, ja olisi hyödyllistä, jos näille aloille kouluttautuisi enemmän naisia.

ESIMERKKEJÄ PROJEKTEISTA

► Kattava uusi kouluohjelma

Tämä kokonaisvaltainen ESR-toimenpide keskittyy uuteen pedagogiikkaan, uusiin oppimisympäristöihin ja digitaaliseen opiskeluun tavoitteenaan tehdä Suomesta modernin koulutuksen suunnannäyttäjän.

► Valmistuneiden seuranta Suomessa

Kolme ESR:n rahoittamaa toimenpidettä – AMKista uralle!, Latua-hanke ja Töissä.fi – kehittävät valmistuneiden seurantaa, jonka kautta saadaan yksityiskohtaista ja olennaista tietoa valmistuneiden urakehityksestä.

► Digitaaliset tuutorit

Toimenpiteen tavoitteena on parantaa aikuisten työntekijöiden tietoteknisiä taitoja. Tämä vastaa eri alojen IT-taitoja koskeviin tarpeisiin ja digitalisaation luomiin muutoksiin sekä tukee siirtymävaiheita ja koulutuksen saatavuutta.

LISÄTIEDOT

ESR:n väliarviointikertomus 2: <https://www.rakennerahastot.fi/documents/10179/1700053/Tuloksia+toimintaymp%C3%A4rist%C3%B6n+ristiaallokossa+-+tuloksellisuustarkastelu+31.5.2018/707ba49b-d4ff-41d9-976f-312a740fe1eb>

Euroopan komissio, koulutuksen ESR-tuen arviointia tukeva tutkimus (temaattinen tavoite 10)

ESR Suomessa: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=379&langId=fi>

ESR:n verkkosivusto Suomessa: <http://www.rakennerahastot.fi/etusivu#.VUn7A5MppBk>

